

การวิจัยประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน
ของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี ปีการศึกษา 2535

นางสาวภัทลิตา พันธุ์มเสน

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-718-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018966:117340091

THE USES AND GRATIFICATION FROM MASS MEDIA
OF THE SATRI-NONTHABURI SCHOOL STUDENTS, 1992

Miss Pattanida Puntumsen

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-718-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน
ของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี ปีการศึกษา 2535

โดย

นางสาวภัทติดา พันธุมเสน

ภาควิชา

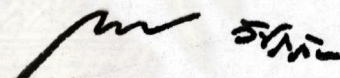
การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

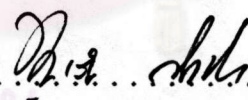
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปันตดา ชนสถิตย์

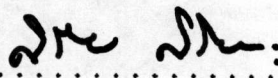
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปันตดา ชนสถิตย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ภักธิดา พันธุม เสน : การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของนักเรียนโรงเรียน
สตรีนนทบุรี ปีการศึกษา 2535. (THE USES AND GRATIFICATION FROM MASS MEDIA
OF THE SATRI-NONTHABURI SCHOOL STUDENTS, 1992) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ปนัดดา
อนสฤติย์, 135 หน้า ISBN 974-582-718-5

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนที่สนองต่อความ
ต้องการจำเป็นของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีผู้ใช้สื่อมวลชนในปริมาณที่สูง การศึกษาในงานวิจัยนี้เป็น
การศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและมีเชิงปริมาณอีกส่วนหนึ่ง และใช้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อ
เพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ และแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น ซึ่งผลของการวิจัยมีดังนี้

นักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนในปริมาณที่สูง มีการเปิดรับสื่อมวลชน
จำนวน 10 สื่อ จัดลำดับการเปิดรับมากที่สุดตามลำดับดังนี้ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือการ์ตูน เทปเพลง
นิตยสาร นวนิยาย เกมส์ หนังสือพิมพ์ วิดีโอเทปและภาพยนตร์

นักเรียนเปิดรับสื่อมวลชนตามประเภทของเนื้อหา 3 ประเภท โดยเปิดรับเนื้อหาประเภทบันเทิง
มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เนื้อหาประเภทข่าว และเปิดรับอันดับสุดท้ายคือ เนื้อหาประเภทความรู้ ส่วนเนื้อ
หาประเภทบริการประชาชนนั้น นักเรียนไม่สนใจเปิดรับ

การเปิดรับสื่อมวลชนของนักเรียนได้สนองต่อความจำเป็น 4 ประการ โดยสนองความ
ต้องการทางด้านอารมณ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความต้องการสร้างความมั่นใจ และสถานภาพของนักเรียน
อันดับที่สามได้แก่ ความต้องการข่าวสาร ความรู้ และความต้องการอันดับสุดท้าย คือ ความต้องการหลีกเลี่ยง
จากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ ซึ่งความต้องการทั้งหมดนี้เกิดจากความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมของ
นักเรียน

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต *Asi* *Wong*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Dr. L.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C450578 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: USES/GRATIFICATION/MASS MEDIA/STUDENTS

PATTANIDA PUNTUMSEN : THE USES AND GRATICATION FROM MASS MEDIA OF
THE SATRI-NONTHABURI SCHOOL STUDENTS, 1992. THESIS ADVISER : ASST.
PROF. PANADDA THANASATIT, 135 pp. ISBN 974-582-718-5

This research is a media uses and gratification study of heavy media users among the Satri-Nonthaburi School students. The study uses mainly the qualitative research method along with some quantitative research methods. Major theoretical frameworks considered in this study are the Uses and Gralification approach and theories related to adolescents. Results of the study are as follows :

Satri-Nonthaburi students who are heavy media-users are exposed to as many as 10 types of media. Ranking from high frequency to low frequency, these media consist of 1. television 2. radio 3. comic book 4. music cassette tape 5. magazine 6. novel 7. game 8. newspaper 9. video-tape 10. movie

Three types of content indentified as most interesting to the students are those containing entertainment, news and knowledge respectively The public service content, on the other hand, does not gain much attention from the students.

Finally, according to the students their uses of mass media satisfy four types of social and psychological needs; affective, integretive, cognitive and escape needs respectively.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา.....2536.....

ลายมือชื่อนิติ.....*Shy*.....*Shy*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Shy*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิตา ธนสถิตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อคิดเห็นเป็นอย่างดียิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ผู้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องทฤษฎีที่ใช้ประกอบเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และ คำแนะนำการทำวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ กรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่งานวิจัยมาโดยตลอด และให้กำลังใจที่ดียิ่งแก่ผู้วิจัย รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้ง 4 ท่านเป็นอย่างยิ่ง มา ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยรำลึกในพระคุณของท่านผู้อำนวยการคณิง ไทยประสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีรัตนบุรี ผู้ได้กรุณาให้ทุนการศึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง และ ขอขอบพระคุณคณาจารย์โรงเรียนสตรีรัตนบุรีทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและข้อมูลอื่นๆ และขอขอบคุณนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรีทุกคนที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณผู้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ที่ได้เอื้อเพื่อการค้นคว้าเอกสารประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ปริญญาโทภาควิชาการสื่อสารมวลชน และบุคคลอื่น ๆ ที่มีโอกาสเอ่ยนามได้หมดในที่นี้ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และ ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอจดจำและระลึกถึงบุญคุณของทุกท่านทุกคนตลอดไป

ภัทลิตา พันธุมเสน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
กิตติกรรมประกาศ	
สารบัญตาราง	
สารบัญแผนภาพ	
บทที่	

1. บทนำ	1
- ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
- ปัญหาคำวิจัย	7
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
- ขอบเขตของการวิจัย	7
- ข้อสันนิษฐานของการวิจัย	8
- นิยามศัพท์เฉพาะ	8
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
- ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	11
- แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น	25
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3. ระเบียบวิธีวิจัย	30
- แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	30
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
- การวิเคราะห์ข้อมูล	43
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์	43
- วิธีการนำเสนอ	47

	หน้า
4. พฤติกรรมการในการเปิดรับสื่อมวลชนของ	
นักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี	48
- เนื้อหาประเภทบันเทิง	51
- เนื้อหาประเภทข่าว	77
- เนื้อหาประเภทความรู้	84
5. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการ	
เปิดรับสื่อมวลชน	96
- ความต้องการทางด้านอารมณ์ (Affective Need)	96
- ความต้องการทางด้านความมั่นคงและสถานภาพ	
(Integretive Need)	100
- ความต้องการข่าวสารความรู้ และความเข้าใจ	
ในเหตุการณ์ต่าง ๆ (Cognitive Need).....	106
- ความต้องการหนีจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ	
(Escape Need)	113
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	119
- ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	128
ประวัติผู้เขียน	135

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	37
ตารางที่ 2	38

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
รูปที่ 1	14
รูปที่ 2	16
รูปที่ 3	19
รูปที่ 4	24

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย